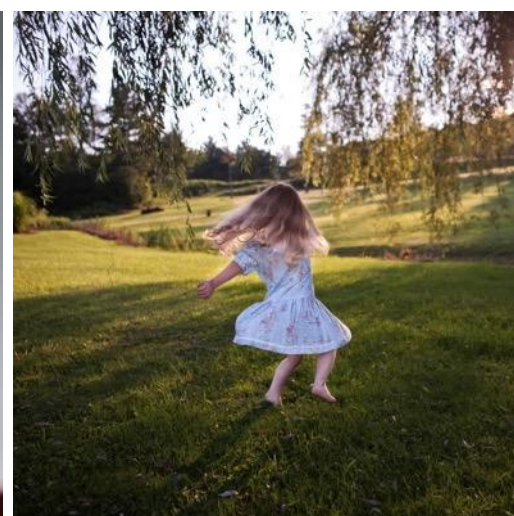
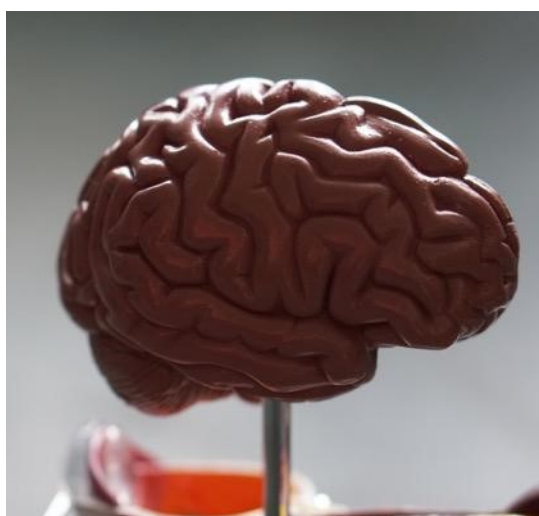
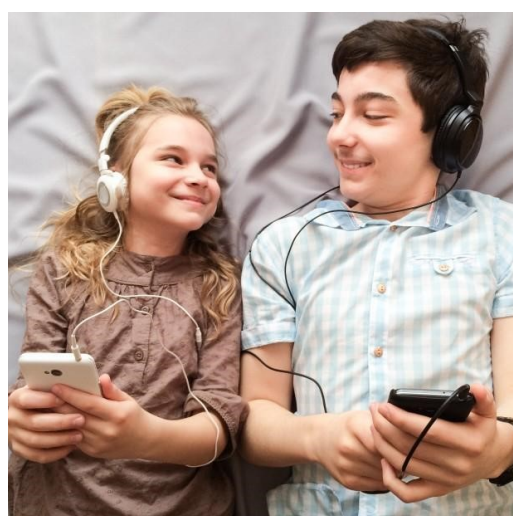

#5 PRZETWARZANIE SŁUCHOWE

Przetwarzanie słuchowe to umiejętność analizy, łączenia, segmentowania i syntezy dźwięków. Przetwarzanie słuchowe odgrywa kluczową rolę w rozumieniu komunikatów, czytaniu i literowaniu.

Jeżeli przetwarzanie słuchowe jest na prawidłowym poziomie to:

- Umieemy rejestrować, analizować i konceptualizować to, co słyszymy - zdolności niezbędne w nauce czytania i pisania.
- Dostrzegamy różnice w dźwiękach dotyczące głośności, wysokości, czasu trwania i fonemu.
- Potrafimy łączyć dźwięki w słowa lub dzielić słowa na dźwięki, manipulować dźwiękami, określać liczbę, kolejność i rodzaj dźwięków tworzących słowo.

Jeżeli dziecko ma trudności z poprawnym wymawianiem i pisaniem słów, najprawdopodobniej wynika to właśnie z deficytu umiejętności przetwarzania słuchowego.

Na co zwrócić uwagę: Słaba umiejętność łączenia, segmentowania i analizy dźwięków powoduje trudności w wypowiedzaniu słów podczas czytania i literowania.

1. GRA W KLOCKI

Nauka czytania zależy od trzech głównych umiejętności przetwarzania słuchowego – łączenia i segmentowania dźwięków oraz manipulowania dźwiękami. Należy skupić się na **dźwiękach**, z których składa się każde słowo, a nie na nazwach poszczególnych liter i fonetyce.

Słowo „szkoła” składa się z pięciu dźwięków i sześciu liter. Słowo „osiem” składa się z czterech dźwięków: /o/, /s'/, /e/ i /m/. W języku polskim wyróżniamy od 31 do 42 dźwięków, tzw. fonemów (w zależności od przyjętych kryteriów). Na początku posłużmy się następującą tabelą:

/b/ jak Beata	/t/ jak Tadeusz
/p/ jak Paweł	/a/ jak Ala
/k/ jak Kasia	/e/ jak Ela
/m/ jak Magda	/i/ jak Iwona
/n/ jak Natalia	/o/ jak Ola
/d/ jak Darek	/u/ jak Ula

Materiały:

- Klocki z literami (np. z gry Scrabble)
- Kolorowe klocki (dla wersji #D)
- Spokojne miejsce do wykonania zadania

WERSJA #A: UMIEJĘTNOŚĆ ŁĄCZENIA DŹWIĘKÓW

Umiejętność łączenia dźwięków polega na komponowaniu dźwięków w taki sposób, aby powstało słowo. W każdym słowie znajduje się co najmniej jedna samogłoska.

Wykonanie:

- Oddziel klocki z samogłoskami i spółgłoskami, by powstały dwa zestawy.
- Poproś dziecko, aby wybrało jeden klocek z każdego zbioru i wypowiedziało dźwięki, łącząc je, by utworzyć słowo. Nie ma znaczenia, czy jest to słowo rzeczywiste, czy zmyślone.
- Następnie poproś je, aby wybrało trzy dźwięki, cztery, a potem tworzyło słowa z pięciu dźwięków w ramach zwiększenia stopnia zaawansowania.

WERSJA #B: UMIEJĘTNOŚĆ PRZETWARZANIA DŹWIĘKÓW

Segmentowanie polega na dzieleniu dźwięków w słowie. Zaczynij od słów złożonych z dwóch dźwięków.

Wykonanie:

- Zaczynij od słów złożonych z dwóch dźwięków i poproś dziecko, aby wypowiedziało z jakich dźwięków składa się słowo. Na przykład: wyraz „ja” składa się z dwóch dźwięków /j/ i /a/ (pamiętaj, by pracować na dźwiękach, nie literach, czyli /j/ i /a/, nie /jot/ i /a/).
- Jeżeli dziecko nie potrafi wykonać tego zadania, można mu kilkakrotnie podpowiedzieć, a następnie zachęcić je do samodzielnej odpowiedzi. Ćwiczenie należy powtarzać, aż dojdziemy do słów złożonych z pięciu dźwięków.

WERSJA #C: UMIEJĘTNOŚĆ MANIPULOWANIA DŹWIĘKAMI

Wykonanie:

- Przygotuj listę prostych wyrazów, np.: kot, pies, dom itp.
- Poproś dziecko, aby „wyrzuciło” jeden dźwięk z wyrazu, np.: *kot* bez /k/...*ot*. *dom* bez „d”... „om”.

Pamiętaj, by używać wyłącznie dźwięków, a nie nazw liter. Jeżeli słowo zawiera „ch”, mówimy „h”, jeżeli zawiera „f”, mówimy „f”, nie „ef”. Tej samej techniki można użyć, posługując się klockami z literami. Dziecko może odgadywać słowa, z których usunięto jeden dźwięk (jeden klocek). Nie należy usuwać samogłosek.

WERSJA #D: UMIEJĘTNOŚĆ PRZETWARZANIA WERBALNEGO

Wykonanie:

- Usiądź z dzieckiem w wybranym miejscu.
- Opisz wymyślone położenie klocków, np.: „Wyobrażam sobie czerwony klocek stojący na żółtym klocku”.
- Dziecko słucha, a następnie ustawia klocki w ten sposób, jak wyobraża je sobie rodzic.
- Po prawidłowym ustawieniu dwóch klocków możesz dodać trzeci klocek. Np.: „Widzę dwa niebieskie klocki obok siebie. Na niebieskim klocku po prawej jest ustawiony klocek żółty”.

Umiejętności przetwarzania werbalnego można kształtować, odwracając kolejność zadań w tym ćwiczeniu: dziecko układa klocki w określony sposób, a następnie opisuje ich ustawienie.